

Nog steeds toename van erwtenkrabbetjes, *Pinnotheres pisum* aan de Westkust

Marie-Thérèse Vanhaelen

1. Najaar 2002:

De trend, die reeds in het voorjaar 2002 merkbaar was (Vanhaelen, 2002) zette zich onverdroten verder. Vooral de talrijke vondsten van een koppeltje erwtenkrabbetjes (een mannetje + een wijfje) in een gastheer viel weer op; ik geef een overzicht van mijn vondsten:

Tabel I

Datum	vindplaats	aantal – soort schelpdier	bijzonderheden
29-10-02	DP	9 <i>Cerastoderma edule</i>	3 elk 1m + 1w
30-10-02	Kok	20-tal <i>Mytilus edulis</i> in een tros	
		1 <i>Mytilus</i> f. <i>galloprovincialis</i>	1 met 1m + 1w
12-11-03	DP	2 <i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1w
17-11-03	Kok	1 <i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1 m + 1w

Het grootste mannetje *P. pisum* was 6,2 mm breed; het grootste wijfje: 9 mm.

2. Voorjaar 2003:

Tabel II: Opnieuw enkele vondsten, begin april:

Datum	vindplaats	aantal – soort schelpdier	bijzonderheden
05-04-03	Kok	10 <i>Mactra corallina</i>	1 w
		12 <i>Cerastoderma edule</i>	1 m
07-04-03	Kok	12 <i>Cerastoderma edule</i>	2 elk 1 m
08-04-03	Kok	6 <i>Cerastoderma edule</i>	1 w

3. Najaar + winter 2003:

Na de langdurige storm van 13-14-15 december (2 nachten + 2 dagen!) spoelden talrijk levende zeeorganismen aan, vooral bivalven: te Koksijde: + 1000 levende *Lutraria lutraria*, onder andere 2 grote exemplaren van 10,1 cm en 9,7 cm; enkele 10-tallen *Cerastoderma edule*, 100-den levende *Mactra corallina* waarvan 10-tallen levend. In De Panne werden we weer vergast op verse grote manteltjes *Pecten maximus*, maar

kleine levende *Mactra corallina* waren ook hier met vele 10-tallen aangespoeld. Ik zag zeker een 50-tal verse kokkels. Enkel de 24 grotere *Cerastoderma edule* nam ik mee voor onderzoek.

De 2 grote *Lutraria*'s leefden nog 3 dagen. Na één dag ontsnapte een zeer klein mannetje

P. pisum uit één van de otterschelpen en toen deze na enkele dagen gaapte aan de onderzijde, wat betekende dat ze dood was, ontsnapte ook een *P. pisum* wijfje uit de schelp van het dode exemplaar. Dit is voor onze Belgische kust meteen de eerste waarneming van *Lutraria lutraria* als gastheer voor *Pinnotheres pisum*.

Ook zeer verrassend was de ontdekking van drie erwtenkrabbetjes in één kokkel, namelijk 2 mannetjes (2 mm en 4,5 mm) en 1 wijfje (6 mm).

Tenslotte vond ik in een bakje met enkele, op 29-12-03 van De Panne meegebrachte levende tapijtschelpen van 2,5 cm en 2 levende strandgapers *Mya arenaria* van 5 à 6 cm, nog 3 rondzwemmende mannetjes en 1 wijfje *P. pisum*.

Tabel III

datum	vindplaats	aantal – soort schelpdier	bijzonderheden
16-12-03	Kok	17 <i>Mactra corallina</i>	4 met 1w + 1 m
			2 met 1 w
		16 <i>Mytilus edulis</i>	2 met 1w + 1m
			2 met 1 w
		15 <i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1w en 1m
		2 grote <i>Lutraria lutraria</i>	met 1w en 1 m
17-12-03	Kok	4 <i>Cerastoderma edule</i>	met 1 w
		2 <i>Mytilus edulis</i>	met 1 w
18+19-12-03	DP	24 <i>Cerastoderma edule</i>	5 met 1w+1m
		<i>Mytilus edulis</i>	3 met 1m
			3 met 1w
			1 met 2 m
			1 met 1w + 2m
29-12-03	DP2	<i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1w+1m
			1 met 1w
01-02-04	Kok2	<i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1w+1m
			1 met 1m
03-02-04	Kok2	<i>Cerastoderma edule</i>	1 met 1w+1m
			1 met 1m
10-02-04	Kok	4 <i>Lutraria lutraria</i>	1 met 1 m (dood) van 6mm
		11 <i>Mactra corallina</i>	2 met elk 1w en

			1m
			1 met 1w
		15 <i>Cerastoderma edule</i>	5 met elk 1w en 1m
			5 met elk 1w
		3 <i>Mytilus edulis</i> f. <i>galloprovincialis</i>	1 met 1w en 1m
			1 met elk 1m
		4 <i>Mytilus edulis</i>	geen erwtenkrabbetjes
15-02-04	DP	2 <i>Cerastoderma edule</i>	2 met elk 1w en 1m
16-02-04	Kok	<i>Cerastoderma edule</i>	1 dode, gebroken en 1 levend w

Sinds de uiterst strenge winter van 1997, kenden we reeds 6 (bijna 7) zachte winters. Het is duidelijk dat de erwtenkrabbetjes die geen extreem lage temperaturen verdragen hierbij baat hadden.

De kokkels, bewoond door erwtenkrabbetjes waren 3 tot 4 cm breed; de grote strandschelpen waren 4 tot 5 cm; uit het onderzoek begint stilaan duidelijk te worden dat waarschijnlijk de meest normale bezettingsvorm van bivalven door erwtenkrabbetjes een koppeltje is, namelijk een mannetje en een wijfje, maar dat de zeer beweeglijke mannetjes door allerlei verstoringen de schelp verlaten, en zich vaak vergissen van schelp bij het weerkeren; terwijl het wijfje pas moeizaam de schelp verlaat als haar gastheer sterft.

Nog een toemaatje: verleden jaar, op 18-03-03 vond ik tussen Manta Rota en Monte Gordo (Algarve nabij Spaanse grens) een levend paardenzadel *Anomia ephippium*, die 2 zeer kleine mannetjes bevatte.

Literatuur

VANHAELLEN, M.-Th., 2002. Weer talrijke waarnemingen van erwtenkrabbetjes *Pinnotheres pisum* (Linnaeus, 1758) aan de Westkust in 2002. De Strandvlo, 22 (3-4): 97-98.

**Ter Yde 1
8670 Koksijde**